

VI OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA ARCHIWISTÓW I HISTORYKÓW

*„Educare necesse est...”*my wśród obcych, obcy wśród nas
od średniowiecza do końca XX wieku”

Warszawa, 21–22 września 2022 r.

21 września (środa)

- 9.00 OTWARCIE KONFERENCJI**
- 9.30–13.40 PANEL 1**
**MIGRACJE WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE, PRZESIEDLENIA,
WYSIEDLENIA NA ZIEMIACH POLSKICH (ŚREDNIOWIECZE–XX WIEK)**
- 9.30–9.50** Obcy czy sąsiad? Obraz życia na polsko-krzyżackim pograniczu w korespondencji z XV w. — dr **Michalina Duda** (Archiwum Państwowe w Toruniu)
- 9.50–10.10** Problematyka włoczęgostwa i żebractwa w świetle materiałów archiwalnych z zasobu Archiwum Państwowego w Bydgoszczy Oddział w Inowrocławiu — dr **Dariusz Chyła** (Archiwum Państwowe w Bydgoszczy Oddział w Inowrocławiu)
- 10.10–10.30** Powstanie Polskiego Narodowego Kościoła Katolickiego w Stanach Zjednoczonych jako skutek emigracji Polaków w drugiej połowie XIX w. — mgr **Mariusz Orłowski** (Szkoła Podstawowa im. Wojska Polskiego w Białobrzegach)
- 10.30–10.50** Migracje na i z terytorium II RP u progu drugiej wojny światowej w świetle materiałów wytworzonych przez Policję Państwową w latach 1935–1939 — **Łukasz Zaroda** (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie)
- 10.50–11.10** Krótka historia szoku kulturowego. Relacje polsko-szkockie w czasie II wojny światowej w oparciu o materiały archiwalne Instytutu Polskiego im. Gen. Władysława Sikorskiego w Londynie — **Karol Banach** (Uniwersytet Warszawski Wydział Historii)
- 11.10–11.30** Rabunek dzieci polskich przez III Rzeszę w okresie drugiej wojny światowej oraz rewindykacja dzieci przez władze polskie po wojnie w świetle materiałów Pełnomocnika ds. Rewindykacji Dzieci

znajdujących się w zasobie Instytutu Pamięci Narodowej – mgr **Jacek Wróbel** (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej)

11.30–11.40

PRZERWA

11.40–12.00

Reemigranci z Francji na Ziemiach Odzyskanych – „obcy” czy „swoi”? – dr **Aneta Nisiobęcka** (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej)

12.00–12.20

Czasami losem rządzi przypadek – Polacy w Szwajcarii w latach 1940–1950 – mgr **Agnieszka Wojciechowska** (Archiwum Państwowe w Płocku)

12.20–12.40

Nieobcy a obcy migracje na Dolnym Śląsku po zakończeniu II wojny światowej – mgr **Elżbieta Galik** (Archiwum Państwowe we Wrocławiu)

12.40–13.00

Problematyka migracji i przesiedleń mieszkańców Bieszczad – od akcji „Wisła” do budowy zapory wodnej w Solinie – **Magdalena Bałdyga** (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie)

13.00–13.20

Nowe formy odzyskiwania „utraconego raju” – powroty na Rzeszowszczyznę osób i ich krewnych wysiedlonych w ramach akcji „Wisła” w latach 70. XX w. – mgr **Marta Superson-Haładaj** (Oddziałowe Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie)

13.20–13.40

Inżynierowie z Petrobudowy. Migracje wewnętrzne związane z rozwojem płockiego przemysłu w okresie PRL w świetle dokumentów z zasobu Archiwum Państwowego w Płocku – dr **Tomasz Piekarski** (Archiwum Państwowe w Płocku)

13.40–14.00

PRZERWA

14.00–16.20

PANEL 2

OBCY NA ZIEMIACH I W KULTURZE POLSKIEJ

14.00–14.20

Niemcy, Szkoci, Olędrzy... przybysze z Zachodu na ziemi chełmińskiej w okresie staropolskim – źródła do dziejów zapomnianych społeczności – dr **Mateusz Superczyński** (Archiwum Państwowe w Toruniu)

14.20–14.40

August Wilhelm Arndt, jako przykład osiemnastowiecznego warszawskiego mieszczanina i bankiera obcego pochodzenia – mgr **Anna Wajs** (Archiwum Państwowe w Warszawie)

14.40–15.00

Cudzoziemcy w Warszawie stanisławowskiej w świetle źródeł archiwalnych przechowywanych w Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie – mgr **Urszula Kacperczyk** (Archiwum Główny Akt Dawnych w Warszawie)

- 15.00–15.20** Trudne relacje – rzecz o osadnikach józefińskich na Sądecczyźnie, w świetle materiałów archiwalnych z zasobu Archiwum Narodowego w Krakowie Oddział w Nowym Sączu – mgr **Agnieszka Filipek** (Archiwum Narodowe w Krakowie Oddział w Nowym Sączu)
- 15.20–15.40** Od pokoleń obcy. Próby „cywilizowania” i asymilacji Żydów w Księstwie Warszawskim i Królestwie Polskim (do 1830 r.) – mgr **Małgorzata Kośka** (Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie)
- 15.40–16.00** Inni i swoi w historii Tarnowa – tragiczne dzieje diaspory żydowskiej – dr hab., prof. ucz. **Anna Pachowicz** (Akademia Nauk Stosowanych w Tarnowie)
- 16.00–16.20** Uchodźcy polityczni z Grecji w Polsce po drugiej wojnie światowej na przykładzie społeczności w Policach – mgr **Bartosz Sitarz** (Archiwum Państwowe w Szczecinie)

DYSKUSJA

22 września (czwartek)

- 9.00–13.30** **PANEL 3**
ŹRÓDŁA ARCHIWALNE DOTYCZĄCE PROCESÓW MIGRACYJNYCH
- 9.00–9.20** „Świat bez wojen” – wizjonerska koncepcja zjednoczonej Europy autorstwa Wojciecha Bogumiła Jastrzębowskiego – **Dariusz Weber** (Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 154 im. Pawła Edmunda Strzeleckiego w Warszawie)
- 9.20–9.40** Źródła do dziejów emigracji zarobkowej z ziem Mazowsza Północnego na przełomie XIX i XX w. (do 1914 r.) – dr **Marta Milewska** (OBBH IPN w Warszawie; AFiB Vistula w Warszawie)
- 9.40–10.00** Listy galicyjskich emigrantów z początku XX w. jako załącznik do wniosków o „zasiłek amerykański” – mgr **Michał Jarnot** (Archiwum Państwowe w Katowicach Oddział w Bielsku Białej)
- 10.00–10.20** Źródła archiwalne dotyczące emigracji okresu międzywojennego w zasobie Archiwum Państwowego w Kielcach i możliwości ich praktycznego wykorzystania – **Iwona Pogorzelska i Paulina Kaleta** (Archiwum Państwowe w Kielcach)
- 10.20–10.40** Ukraińskie ślady na ziemi piotrkowskiej – źródła i pamięć o wspólnej historii od pierwszej wojny światowej – dr **Tomasz Matuszak** (Archiwum Państwowe w Piotrkowie Trybunalskim)

10.40–11.00	Źródła do badań ruchów migracyjnych na ziemiach polskich w XX w. w zasobie Archiwum Akt Nowych w Warszawie – dr Adam Grzegorz Dąbrowski (Archiwum Akt Nowych w Warszawie)
11.00–11.10	PRZERWA
11.10–11.30	Wielka droga czy szlak nadziei – żołnierze Armii Andersa w materiałach archiwalnych ze zbiorów Filmoteki Narodowej – Instytutu Audiowizualnego (FINA) i Instytutu Pamięci Narodowej (IPN) – mgr Paweł Czerniszewski (Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny)
11.30–11.50	Spotkania z „obcym” w albumach fotograficznych polskich żołnierzy okresu II wojny światowej – Tomasz Stempowski (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej)
11.50–12.10	Przymusowa emigracja ludności narodowości niemieckiej po II wojnie światowej w świetle akt Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Warszawie i Urząd Wojewódzkiego w Warszawie – mgr Marta Jaszczyńska (Archiwum Państwowe w Warszawie)
12.10–12.30	Procesy migracyjne na terenie Pomorza Gdańskiego w latach 1945–1951 w świetle akt Państwowego Urzędu Repatriacyjnego w Gdańsku Marzena Kujot (Oddziałowe Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku)
12.30–12.50	Obraz emigracji w świetle materiałów filmowych Służby Bezpieczeństwa – Radosław Poboży (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej)
12.50–13.10	Działalność społeczna środowiska młodzieży żydowskiej w Warszawie w latach 60. XX w. w świetle publikacji w czasopiśmie internetowym „Plotkies” – Paweł Tomasik (Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej)
13.10–13.30	Los mieszkańców Brytanii w czasach podboju przez Sasów w V w. – Paweł Derecki (Zamek Królewski w Warszawie)
13.30–13.50	PRZERWA

13.50–15.30

PANEL4

**EDUKACYJNY POTENCJAŁ PROJEKTÓW POŚWIĘCONYCH
PROBLEMATYCE MIGRACJI – PRZYKŁADY DOBRYCH PRAKTYK**

13.50–14.10

Koncepcja „patronatu” w czasie zasiedlania Ziemi Zachodnich. Gnieźnieńskie źródła archiwalne dotyczące jej praktycznej realizacji i ich wartość edukacyjna –mgr **Marek Szczepaniak** (Archiwum Państwowe w Poznaniu)

14.00–14.30

Byliśmy sąsiadami – z wizytą u Olędrow – mgr **Monika Rzepecka** (Szkoła Podstawowa im. Marii Konopnickiej w Gąbinie)

14.30–14.50

Ślady „obcych” na lekcjach historii Polski – mgr **Małgorzata Glinka** (LXII Liceum Mistrzostwa Sportowego im. gen. broni Władysława Andersa w Warszawie)

14.50–15.10

Wieloaspektowość ruchów migracyjnych w kotlinie jeleniogórskiej oraz ich wpływ na życie codzienne i współczesną edukację – dr **Agnieszka Bednarz** (Jelenia Góra)

15.10–15.30

Jak nauczać o wspólnej historii polsko – żydowskiej? Wykorzystanie zasobów Archiwum Historii Mówionej w edukacji historyczno-regionalnej na przykładzie problematyki postaw Polaków wobec przesiedlenia Żydów do getta w Podgórzu, odzwierciedlających kształtowaną wiekami, złożoną relację krakowskich sąsiadów **Lena Kasprzak** – (Uniwersytet Mikołaja Kopernika Wydział Nauk Historycznych)

DYSKUSJA I ZAMKNIĘCIE KONFERENCJI